

KARTY

To hlavní vždy po ruce

UČITEL V ROLI TVŮRCE

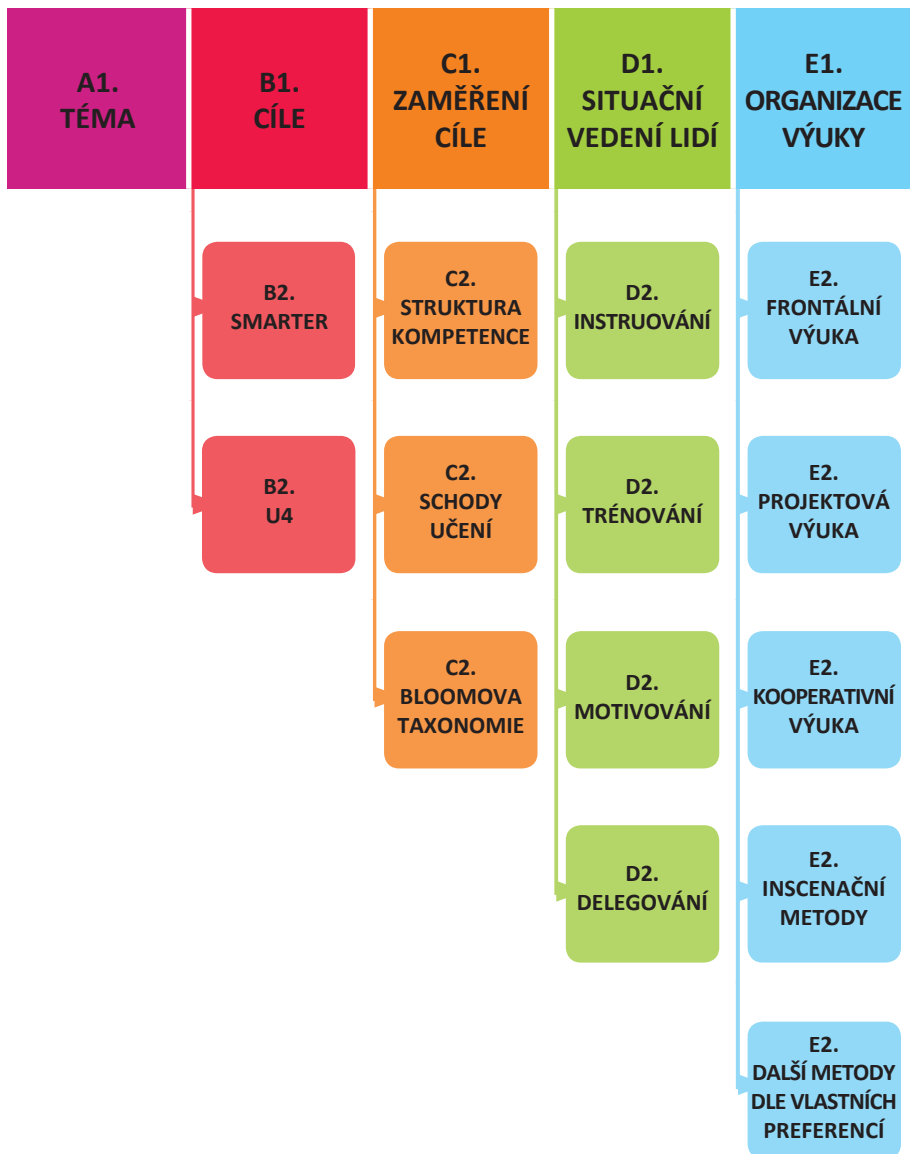
Metodická pomůcka

autoři: Zdeňka Benešová, Michaela Jeřábková (roz. Chocholoušová),
Jitka Kořínková, Radek Plíhal
editoři: Klára Kováčová, Michaela Jeřábková (roz. Chocholoušová)
sazba: Jana Hradcová

© ACADEMIA IREAS, 2018

OSNOVA KARET

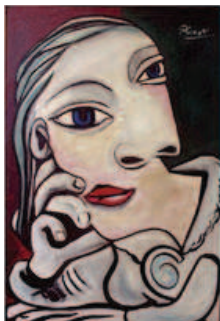
OTÁZKA PRO MĚ

JAKÉ TÉMA JE VHODNÉ? ČÍM JE VHODNÉ?

- 1) Chci **rozvíjet KONKRÉTNÍ kompetenci** → vyberu k ní vhodné téma podle ŠVP
  - ▶ Podívám se do ŠVP, jaká témata mne čekají.
  - ▶ Hodí se nějaké téma k tomu, abych rozvíjel vybranou kompetenci?
  - ▶ Čím se hodí?
  - ▶ Jak bych ho mohl zpracovat?
  - ▶ **Jaké prostředky** použiji pro utvoření hodiny?
- 2) Mám **TÉMA v ŠVP** a zdá se mi pro žáky **nepříliš zábavné**
  - ▶ Promyslím, jestli bych v rámci tématu mohl rozvíjet nějakou kompetenci.
  - ▶ Pro jaké kompetence by se téma mohlo hodit?
  - ▶ **Jak** bych mohl téma **zpracovat zábavněji**?
  - ▶ **Jaký styl vedení** by mi pomohl téma zpracovat?

OTÁZKY PRO OVĚŘENÍ

- **Co** v tématu **bylo spojeno** s mým cílem?
- **Jakou kompetenci** jsem skrze téma rozvíjel/a?
- Podařilo se mi **dosáhnout cíle**?
- **Podpořilo mne téma** v tom, abych kompetenci rozvíjel/a
nebo by bylo lepší jiné téma?
- **Jak téma souvisí** s tím, jakou kompetenci jsem chtěl/a u žáků rozvíjet?
- **Jak žáci reagovali** na propojení tématu s rozvojem kompetence?

*Řekl bych, Marie, že jsi to s tím osobním
rozvojem trochu přehnala.*

VZDĚLÁVACÍ CÍL

Vzdělávací cíl chápeme jako zamýšlené změny v učení a rozvoji žáka (ve vědomostech, dovednostech, vlastnostech, hodnotových orientacích, osobnostním a sociálním rozvoji jedince), kterých má být dosaženo výukou.

Pro **STANOVENÍ CÍLE** využíváme následující **METODY**:

SMARTER

- ▶ zkratka vytvořená z prvních písmen anglických slov, která popisují dané měřítko

4U

- ▶ v rámci raportu tvoříme představu o budoucnosti v přítomném čase

– KONKRÉTNÍ

- pozor na příliš obecné formulace
- pomůže definovat metody a formy

– KONZISTENTNÍ

- konkrétní cíle směřují k obecným (vyšším)
- na základě obecných lze definovat konkrétní

– V JAZYCE ŽÁKOVA VÝKONU

- definovaný z pohledu žáka
- co dělá žák (tj. žák rozumí, vysvětluje, definuje, používá,...)

– Z HLEDISKA STRÁNEK OSOBNOSTI

- kognitivní (poznání), afektivní (emoce, postoje), psychomotorické (pohybové)
- propojování a doplňování cílů mezi sebou

– NA URČITÉ ÚROVNI

- znalost, dovednost, hodnota, postoj
- znalost, porozumění, aplikace, analýza, syntéza, hodnocení
- schody učení

B2. SMARTER

Teorie	Příklad
SPECIFICKÝ – stručný, jednoduše a jasně vyjádřený	S – Umět vytvářet definice a rozumět jim.
MĚŘITELNÝ – měřítko pro množství a kvalitu	M – Správně vytvoří definici 8 z 10 pojmů a odpoví na 8 z 10 hádanek.
AMBICIÓZNÍ – akceptovaný, lákavý, hodnotný	A – Třída s cílem souhlasí – požadavek vyšel z jejich potřeb.
REALIZOVATELNÝ – reálný, dosažitelný, přiměřený	R – Věří, že to zvládnou z dů- vodu intenzivního tréninku.
TERMÍNOVANÝ – časově ohraničený, do kdy?	T – Nácvik bude probíhat nejméně 3 x týdně po dobu 2 měsíců na začátku hodiny (cca 5').
EKOLOGICKÝ – jaký má vliv dosažení cíle na systém? (Jaké nese dosažení cíle důsledky?)	E – Budou se cítit lépe, nemu- sí se učit nazpaměť, zvýší se efektivita učení = prospěch; postoj rodičů.
RECORDED – zaznamenaný, zapsaný, všem známý	R – Ústní dohoda, zapsáno na nástěnce.

OTÁZKY PRO MĚ

- Je můj cíl dostatečně specifický?
- Je můj cíl měřitelný? Jak?
- Jakou má cíl hodnotu? Je lákavý?
- Je cíl přiměřený žákům? Jakou úroveň zvládnutí jsem zvolil/a? Proč?
- Má cíl časové určení?
- Jaké má cíl důsledky na systém? Zapadá do kontextu? Splňuje vyšší cíle?
- Vědí žáci, jaký je cíl?
- Podpořilo by znalost cíle, kdybychom použili ještě metodu 4U?

4U

*je pomocník, který slouží stejnému účelu jako SMARTER, **více vyhovuje lidem s převahou pocitového a intuitivního vnímání**. Pokud si stanovíme (představíme) cíl s pomocí 4U, cíl vnímáme, procítíme a naplníme všemi smysly. Cíl naplněný smysly se pak stává více smyslů-plným.*

4U – v rámci raportu tvoříme představu o budoucnosti v přítomném čase. Vytváříme si představu, jaké to je, když už to máš, když jsi dosáhl/a cíle.

UVIDÍŠ – co vidíš? Jak to vypadá, když je to hotové? Jak je to barevné? Co je vidět jasně?

USLYŠÍŠ – co slyšíš? Co se tam říká? Jak to zní? Jak to s tebou rezonuje, když je cíl splněn?

UCÍTÍŠ – co cítíš? Jak se tam cítíš? Jak dosažení cíle voní? Jak ti to chutná?

UDĚLÁŠ – co se děje? Co tam děláš? O co tam jde? Jak to po dosažení cíle funguje? Co funguje?

PŘÍKLAD:

Vidím příjemně překvapené obličej. Obraz má **nádech modré** barvy. Vidím tam sebe, jak se **usmívám**, když nabízím varianty a **kladu otázky**. Sleduji, jak se dohadují nad volbou dvou variant řešení. Pozoruji, jak se hlásí a ptají bez vyvolání!

Slyším ruch a emotivní řeč. Zní to **jako bzučení ve včelím úlu**.

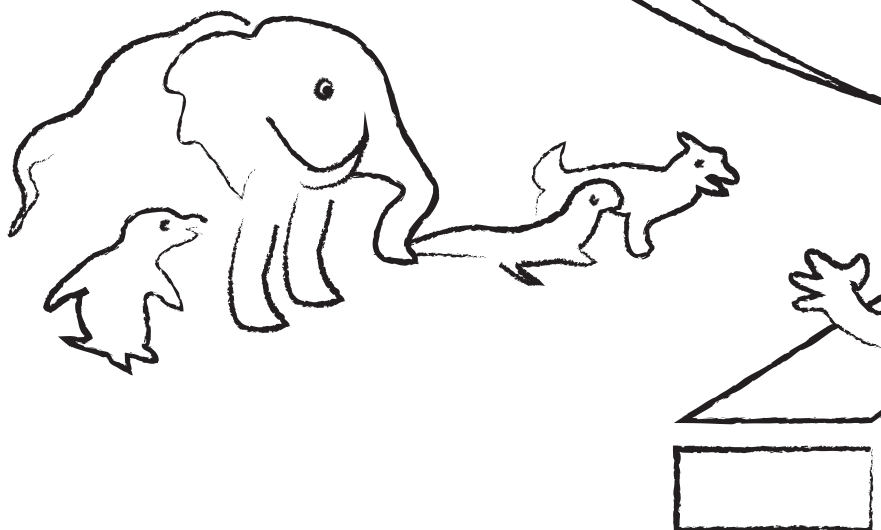
Cítím rozechvění. Jsem hrdý, že **mám odvahu** to zkoušet. **Cítím podporu** mojí partnerky / mého partnera a **radost** ze snažení. Chutná **to jako chleba** se sádlem a voní to tu **čerstvě a svěže**.

Něco je ve třídě jinak. Vnímám tam aktivitu a jemné impulsy zvědavosti. Mám mravenčení v dlaních. **Zaklaplo to** do sebe!

OTÁZKY PRO MĚ

- Stanovil/a jsem si, co uvidím? Jak jsem to formuloval/a?
- Stanovil/a jsem si, co uslyším? Jak jsem to formuloval/a?
- Stanovil/a jsem si, co ucítím? Jak zní formulace?
- Stanovil/a jsem si, co se bude dít ve třídě? Jak vypadá ta představa?
- Naplnila se moje představa cíle?
- V čem ano? V čem ne?
- Pomohlo by mi definovat cíl také metodou SMARTER?
- Pracoval/a jsem s touto metodou cíle s žáky? Jak se mi to dařilo?

*Kvůli spravedlivým
podmínkám testu, dostanete
všichni stejné zadání:
Prosím vyšplhejte na strom.*

Může být génius, ale pokud budete posuzovat rybu podle její schopnosti
vylézt na strom, bude celý život žít s vědomím, že je neschopná.

OTÁZKA PRO MĚ

NA CO SE ZAMĚŘÍM? V JAKÉM POŘADÍ?

Při plánování hodiny bych se měl/a rozhodnout, na jaké úrovni s žáky pracuji. Nestačí si pouze říci, jaké budu dělat téma a s jakým cílem. Cíl je třeba zaměřit konkrétně – chci rozvíjet znalost či dovednost, jde mi o porozumění nebo aplikaci? Pro tuto fázi plánování hodiny existuje několik pomůcek.

1) STRUKTURA KOMPETENCE

- ▶ **znalost** – např. vím co je naslouchání
- ▶ **dovednost** – např. umím naslouchat
- ▶ **hodnota** – např. naslouchání mi přijde důležité ve vztahu s lidmi
- ▶ **postoj** – např. naslouchání je významné, potřebuji ho

2) SCHODY UČENÍ

- ▶ **nevědomá nekompetence** (neví, že neumí)
- ▶ **vědomá nekompetence** (ví, že neumí)
- ▶ **vědomá kompetence** (ví, že umí)
- ▶ **„nevědomá“ kompetence** (nevím, že umím → tj. dělám automaticky)
- ▶ **vědomá „nevědomá“ kompetence** (zaměřuji pozornost na proces učení, nová kvalita)

3) ÚROVEŇ ZNALOSTI (použití spíše u kognitivních cílů)

- ▶ **zapamatování** – definuje, pojmenuje, popíše, ...
- ▶ **porozumění** – interpretuje, vysvětlí vlastními slovy, objasní, ...
- ▶ **aplikace** – aplikuje, diskutuje, zkouší, plánuje, ...
- ▶ **analýza** – rozčlení, provede rozbor, specifikuje, ...
- ▶ **syntéza** – shrnuje, kategorizuje, vyvozuje závěry, ...
- ▶ **hodnocení** – argumentuje, zhodnotí, porovnává, ...

STRUKTURA KOMPETENCE

- **ZNALOST** – vím, co je naslouchání
- **DOVEDNOST** – umím naslouchat
- **HODNOTA** – naslouchání mi přijde důležité ve vztahu s lidmi
- **POSTOJ** – naslouchání je významné, chci ho trénovat, potřebuji ho

ZNALOST	PŘÍKLAD	OTÁZKY PRO REFLEXI
• žák ví, co to je, co to obnáší • je třeba mít vyjasněný obraz o tom, co budu učit • pokud se jedná o hodnoty či dovednosti (respekt, naslouchání), měli bychom mít s žáky vyjasněné společně, co to je • pokud nemám znalost, nebo mám špatnou znalost, snaha o rozvinutí na další úrovni je neefektivní	• žák ví, co je respekt, co je naslouchání, pokud se jde o nich učit • je třeba si sjednotit s žáky, co všechno pro ně znamená respekt • žák si může myslet, že respekt znamená, když někoho vytrpím, i když ho neuznávám → pak je to špatný základ pro dovednost	• Proč jsem si vybral/a ze struktury kompetence znalost? • Jak hodnotím volbu mířit do úrovně znalosti? • Podařilo se mi znalosti pojmu/hodnoty u žáků dosáhnout? • Byla úroveň vhodně zvolená? • Byla snaha o znalost podpořena tím, že žáci viděli v poznání hodnotu? • Jaký měli k pojmu, který jste řešili postoj? Byl nápomocný cíli hodiny nebo spíše komplikoval?
DOVEDNOST	PŘÍKLAD	OTÁZKY PRO REFLEXI
• dovednost předpokládá, že mám vyjasněnou znalost • pokud chci trénovat dovednost, je třeba počítat s časovým úsekem alespoň 3 měsíce • u dovednosti je dobré pracovat se schody učení – měli bychom dostávat žáky postupně po schodech nahoru	• žák ví, co je naslouchání, máme vyjasněno, co to znamená, když nasloucháme – pak můžeme začít trénovat tuto dovednost • respektuji schody učení, tzn. nejdříve musím zjistit, kde děti jsou – pokud jde o ne-vím, že neumím, je třeba pracovat na dovednosti delší dobu, aby se dostala do fáze nevím, že umím → tj. byla automatizovaná	• Proč jsem si vybral/a ze struktury kompetence dovednost? • Jak hodnotím volbu mířit do úrovně dovednosti? • Jak dlouho plánuji dovednost procvičovat? Je to dostatečná délka? • Jak poznám, že bylo dovednosti dosaženo? • Na jakou úroveň ve schodech učení chci žáky dostat? Na jaké úrovni jsou teď?

HODNOTA	PŘÍKLAD	OTÁZKY PRO REFLEXI
• žáci si váží toho, co se učí • žáci považují téma či kompetenci za důležité, potřebné • učení je efektivnější, jelikož potřebnost tématu/dovednosti žáky motivuje	• žák nejen že ví, co je respekt, ale učí se ho proto, že mu přijde důležité se vzájemně respektovat • vidí v respektu hodnotu, přínos	• Proč jsem pracovala s hodnotou vybrané znalosti/dovednosti? • Jak se mi zpětně zdá vhodná volba mířit do hodnot u žáků? • Mají žáci dostatečnou znalost pro to, aby mohli posoudit vybranou hodnotu/hodnotu toho, co je chci naučit? • Podařilo se mi u žáků dosáhnout toho, aby viděli v tom, co děláme hodnotu? • Byla úroveň vhodně zvolená? • Byla snaha o uznání hodnoty podpořena tím, že jsem pracoval/a s postojem? Jaký mají žáci k vybrané hodnotě postoj? Byl nápomocný cíli hodiny nebo spíše práci komplikoval?
POSTOJ	PŘÍKLAD	OTÁZKY PRO REFLEXI
• žák má kladný postoj vůči tomu, co se učí • pokud se k tomu, co se učím, stavím kladně, učení je efektivnější • pokud žák nemá kladný postoj, je velmi těžké jej něčemu naučit	• je těžké snažit se naučit někoho naslouchat, pokud jeho postoj je – nepotřebuji naslouchání • nejdříve musím pracovat na tom postoji žáka, abych se mohl/a někam posunout	• Proč jsem pracoval/a s postojem k vybranému tématu/vybrané dovednosti? • Jak zpětně hodnotím tuto volbu? • Podpořila jsem reflexi postoje dostatečnou znalostí tématu/dostatečným procvičením dovednosti? • Bylo nějak nápomocné pracovat při reflexi postojů s hodnotami? Jak? • Proběhla u žáků nějaká změna postoje? Jaká? Proč se domníváte, že nastala/nenastala?

SCHODY UČENÍ

- NEVĚDOMÁ NEKOMPETENCE (neví, že neumí)
- VĚDOMÁ NEKOMPETENCE (ví, že neumí)
- VĚDOMÁ KOMPETENCE (ví, že umí)
- „NEVĚDOMÁ“ KOMPETENCE (nevím, že umím → tj. dělám automaticky)
- VĚDOMÁ „NEVĚDOMÁ“ KOMPETENCE (zaměřuji pozornost na proces učení, nová kvalita)

zdroj: William Howell (1982); Judith Parkin

1. NEVĚDOMÁ NEKOMPETENCE

- neví, že neví – neví, že neumí
- neví, zda je to důležité
- neví, co chce a zda to chce
- učení, pokud vůbec probíhá, je málo efektivní, protože jsou studenti v nevědomí. Mohou se např. hádat, že to umí, přesto, že neumí.

OTÁZKY K REFLEXI

- Jsou žáci skutečně na úrovni nevědomé nekompetence? V čem? Čím to může být způsobeno?
- Jak jsem to poznal/a? Jak to mohu ještě poznat?
- Jak posunout žáky k uvědomění – vím, že nevím?
- Co mohu udělat pro to, aby se posunuli žáci na 2. schod?
- Jaké aktivity by byly pro takové uvědomění vhodné?

2. VĚDOMÁ NEKOMPETENCE

- ví, že neví – ví, že neumí – zkoumá, zda je to důležité – rozhoduje se, zda to chce
- vytvářejí se předpoklady pro učení. Abychom se mohli rozhodnout, zda a jak si danou kompetenci osvojit, potřebujeme ji pochopit, vyzkoušet, uvědomit si její hodnotu a rozhodnout se.

OTÁZKY K REFLEXI

- Jsou už žáci na úrovni – vím, že nevím? Tedy uvědomili si, že nějakou věc neznají?
- Jak jste k tomu přispěl/a? Jak jste je dostal/a na tento schod?
- Jak reagovali žáci na toto zjištění? Podařilo se Vám to využít pro jejich motivaci k posunu na další schod?
- Jak postupovat, aby se žáci posunuli na další schod, tedy vytvořili vědomou kompetenci?
- Kolik času je potřeba na vytvoření vědomé kompetence?
- Jaké aktivity zvolíte pro usnadnění posunu?
- Jak posun poznáte?
- Je posun žádoucí? Proč ano, proč ne?

3. VĚDOMÁ KOMPETENCE

- ví, že ví – ví, že umí – ví, jak je to důležité – rozhodne se, zda to chce/nechce
- práce v této fázi učení je spojena s potřebou vědomé koncentrace na to, co říkám, dělám, zkoumám nebo posuzuji. Vliv zde stále mají vnější vlivy – rušení, hluk, tlak. Jednotlivé znalosti a dovednosti se nám postupně „dostávají pod kůži“. Jsou plynulejší, přirozenější, rychlejší, radostnější – efektivita vykonávané činnosti se tedy zvyšuje.

OTÁZKY K REFLEXI

- Podařilo se mi u žáků vytvořit vědomou kompetenci?
- Jak jsem postupoval/a?
- Věnoval/a jsem procvičení dostatek času?
- Co bylo prospěšné při postupu na tento schod? Co fungovalo? Co nefungovalo?
- Je třeba posun na další schod nebo mohu žáky nechat tady a přesunout se na jinou kompetenci/dovednost?
- Jak mohu žáky posunout na další schod – „nevědomá kompetence“? Jak mohu napomoci automatizaci dovednosti?
- Kolik času je třeba na automatizaci dovednosti?
- Jaké kroky/aktivity zvolíte pro usnadnění posunu na další schod?

4. „NEVĚDOMÁ“ KOMPETENCE

- činnost děláme automaticky, plynule a efektivně bez většího přemýšlení nebo zaměření pozornosti – například řídím auto, prezentuji, uvádím program
- jedná se vlastně o **zvyk, stereotyp**. Výhodou této fáze je, že se na znalost i dovednost můžeme do určité míry spolehnout, protože je zvládáme také při nepřízní vnějších vlivů. Zda je naplněna kompetence celá poznáme, pokud student říká: Ano, znám, umím, je to důležité a chce to dělat. (Můžeš zazpívat? Ano, jakou písničku chcete?).

OTÁZKY K REFLEXI

- Podařilo se mi u žáků vytvořit „nevědomou“ kompetenci? Mají kompetenci / dovednost dostatečně zautomatizovanou?
- Jak zpětně hodnotím rozhodnutí posunout se na tento schod?
- Byl posun užitečný pro všechny žáky? Byl posun užitečný obecně?
- Jaké aktivity byly vhodné pro postup na tento schod? Co fungovalo? Co nefungovalo?
- Věnoval/a jsem aktivitám dostatečný čas, aby došlo k posunu?
- Je třeba posun na další schod nebo mohu žáky nechat tady a přesunout se na jinou kompetenci/dovednost?
- V čem by byl posun užitečný?
- Jak mohu žáky posunout na další schod – vědomá „nevědomá kompetence“? Jak mohu napomoci reflektování procesu učení?

5. VĚDOMÁ NEVĚDOMÁ KOMPETENCE

- pokud děláme činnosti stereotypně, zvykově, z velké části se z nich vytratí učení
- často si neuvědomujeme, co vlastně děláme a jak to děláme. Pokud je třeba, můžeme tento stereotyp „rozbít“ novým zaměřením pozornosti na proces učení. Nejen v této fázi jsou užitečné nástroje Zpětná vazba nebo Reflexe, které nás vlastně vracejí na 2. schod učení: Vědomá nekompetence. Celý proces učení se tak opakuje na „vyšší“ kvalitativní úrovni.

OTÁZKY K REFLEXI

- Je žádoucí, aby žáci reflektovali proces učení vybrané kompetence?
- Jsou žáci na dostatečné úrovni k tomu, aby znovu reflektovali proces učení u zautomatizované dovednosti?
- K čemu je tento schod potřebný? V čem může být žákům užitečný?
- Jaké aktivity byly vhodné pro postup na tento schod? Co fungovalo? Co nefungovalo?
- Věnoval/a jsem aktivitám dostatečný čas, aby došlo k posunu?
- V čem by byl posun užitečný?

BLOOMOVA TAXONOMIE

- **ZAPAMATOVÁNÍ** – definuje, pojmenuje, popíše, ...
- **POROZUMĚNÍ** – interpretuje, vysvětlí vlastními slovy, objasní, ...
- **APLIKACE** – aplikuje, diskutuje, zkouší, plánuje, ...
- **ANALÝZA** – rozčlení, provede rozbor, specifikuje, ...
- **SYNTÉZA** – shrnuje, kategorizuje, vyvozuje závěry, ...
- **HODNOCENÍ** – argumentuje, zhodnotí, porovnává, ...

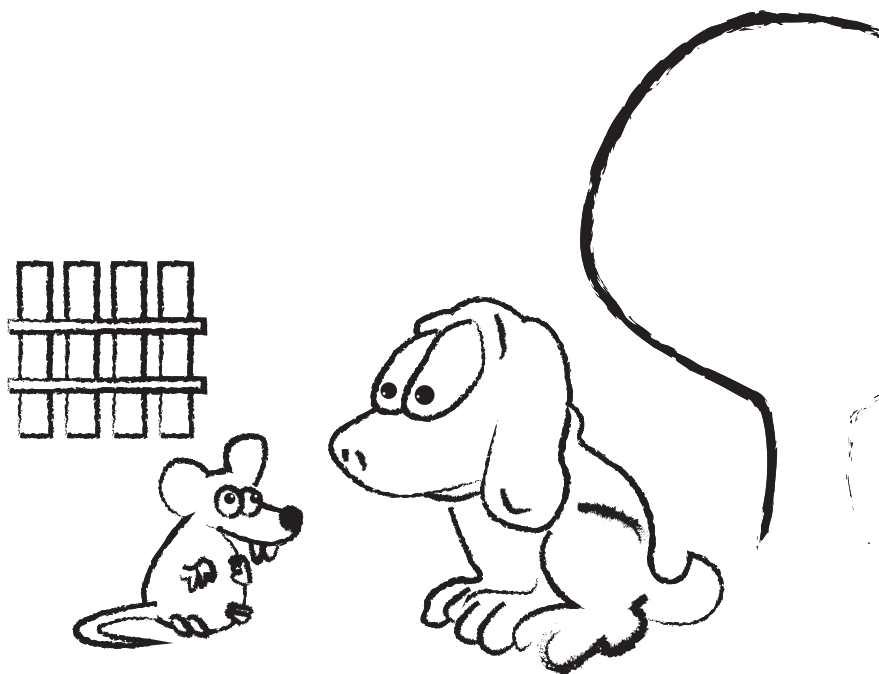
POUŽITÍ: Používá se spíše pro cíle kognitivního charakteru.

TABULKA BLOOMOVY TAXONOMIE

- výukové cíle v kognitivní oblasti a slovník aktivních sloves
- vymezuje kategorie výukových cílů podle náročnosti a poskytuje specifická slovesa pro každou kategorii, která používá učitel v průběhu realizace jednotlivých výukových cílů.

Cílová kategorie	Typická slovesa k vymezování cílů (Žák umí...)	Otázky k reflexi
1. ZAPAMATOVÁNÍ / ZNALOST termíny fakta, jejich klasifikace a kategorizace	definovat, doplnit, napsat, opakovat, pojmenovat, popsat, přiřadit, reprodukovat, seřadit, vybrat, vysvětlit, určit	• Jak hodnotím volbu měřit do úrovně znalosti? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem znalost ověřoval/a? • Dosáhli znalosti všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?

2. POCHOPENÍ / POROZUMĚNÍ překlad z jednoho jazyka do druhého, převod z jedné formy komunikace do druhé, jednoduchá interpretace, extrapolace (vysvětlení)	dokázat, jinak formulovat, ilustrovat, interpretovat, objasnit, odhadnout, opravit, přeložit, převést, vyjádřit vlastními slovy, vyjádřit jinou formou, vysvětlit, vypočítat, zkontrolovat, změřit	• Jak hodnotím volbu mířit do úrovně pochopení? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem porozumění ověřoval/a? • Dosáhli porozumění všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?
3. APLIKACE použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, pravidla, metody, techniky, postupy, obecné myšlenky v konkrétních situacích)	aplikovat, demonstrovat, diskutovat, interpretovat údaje, načrtnout, navrhnout, plánovat, použít, prokázat, registrovat, řešit, uvést vztah mezi, uspořádat, vyčíslit, vyzkoušet	• Jak hodnotím volbu mířit do úrovně aplikace? • Měli studenti dostatečně zvládnuté předchozí úrovně? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem aplikaci ověřoval/a? • Byli schopni aplikovat všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?
4. ANALÝZA rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky a části, stanovení hierarchie prvku, princip jejich organizace, vztahů a interakce mezi prvky	analyzovat, provést rozbor, rozhodnout, rozlišit, rozčlenit, specifikovat	• Jak hodnotím volbu mířit do úrovně analýzy? • Měli studenti dostatečně zvládnuté předchozí úrovně? • K čemu se případně musím vrátit? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem ověřoval/a schopnost analyzovat? • Byli schopni analyzovat všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?
5. SYNTÉZA složení prvků a jejich částí do předtím neexistujícího celku (ucelené sdělení, plán nebo řada operací nutných k vytvoření díla nebo jeho projektu, odvození souboru abstraktních vztahů k účelu klasifikace nebo objasnění jevů)	kategorizovat, klasifikovat, kombinovat, modifikovat, napsat sdělení, navrhnout, organizovat, reorganizovat, shrnout, vyvodit obecné závěry	• Jak hodnotím volbu mířit do úrovně syntézy? • Měli studenti dostatečně zvládnuté předchozí úrovně? • K čemu se případně musím vrátit? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem ověřoval/a schopnost kategorizovat, kombinovat, apod.? • Byli schopni syntézy všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?
6. HODNOCENÍ posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která si žák sám navrhne	argumentovat, obhájit, ocenit, oponovat, podpořit (názory), porovnat, provést kritiku, posoudit, prověřit, srovnat s normou, vybrat, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit	• Jak hodnotím volbu mířit do úrovně hodnocení? • Měli studenti dostatečně zvládnuté předchozí úrovně? • K čemu se případně musím vrátit? • Byla volba opodstatněná nebo jsem měl/a zvolit jinou úroveň? • Podařilo se mi splnit cíl hodiny? • Jak jsem ověřoval/a schopnost hodnotit? • Byli schopni hodnocení všichni žáci? Jak jsem to ověřoval/a? • Jak na to mohu příště navázat?

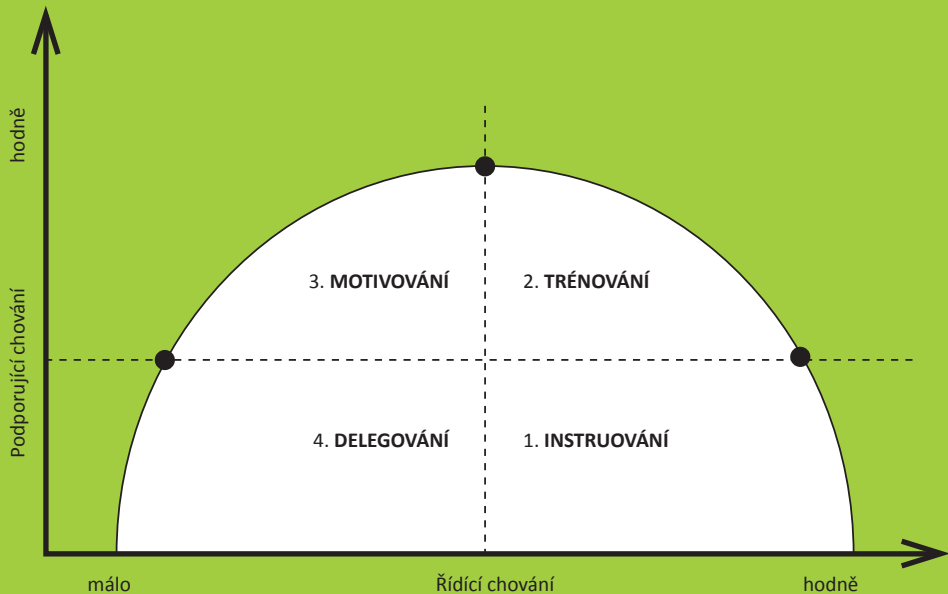
*„Tak jsme domluveni, jo? Vy pošete kočku
zahradou a já se budu dívat.“*

SITUAČNÍ VEDENÍ LIDÍ

Volit styl vedení odpovídající situaci je jedním ze způsobů, jak ovlivňovat motivaci, dovednosti a efektivitu práce lidí i týmů. Volba odpovídajícího stylu vede k posunu od pasivity, poslušnosti a kontroly k aktivitě, odpovědnosti a samostatnosti.

- ▶ Schéma Situačního vedení lidí vychází z práce Kennetha H. Blancharda.
- ▶ **Způsob** vedení volíme **podle**
  - **MOTIVACE** a **SCHOPNOSTÍ** jedinců/skupiny,
  - **ÚROVNĚ SAMOSTATNOSTI**
  - i podle **CÍLŮ, ZDROJŮ**
  - nebo **TÉMATU**.
- ▶ **Všechny** styly jsou **užitečné** – každý rozvíjí lidi **jiným způsobem**.

D1. SITUAČNÍ VEDENÍ LIDÍ

INSTRUOVÁNÍ

CO DĚLÁM?

Ukazuji, jak se něco dělá. Zaměřuji se na instrukce = jednotlivé kroky.

CHARAKTERISTIKA:

- Pomáhá nám předat, vytvořit a upevnit konkrétní postup práce, na konci kterého chceme mít stejný výsledek.
- Žáky provádíme procesem instruování - aby příště stačil jednoduchý pokyn. Např. Připravte si pomůcky – nejdříve je třeba instruovat, jaké pomůcky a jak je nachystat)
- Instruování je jednou ze základních dovedností pedagoga pro práci se žáky.
- Tento styl vedení je vhodný vždy, když začínáme s něčím novým.
- V průběhu vytváření návyku je vhodné celý proces vědomě řídit a kontrolovat jeho průběh i výsledek. (viz. J.c. Schody učení – posun z 1. na 2. stupně tj. z nevědomé k vědomé nekompetenci)

KDY JE VHODNÉ: Když je situace pro jednotlivce či skupinu nová. Když chci přesně zadat úkol a žáci zatím nemají takovou zkušenost (znalost a dovednost), aby postupovali samostatně.

PŘÍKLAD: Kreslení kočky.

„Dnes budeme kreslit kočku.“ – NEDOSTAČUJÍCÍ, protože žáci zatím neví, jak se kreslí kočka.

ČISTÉ INSTRUOVÁNÍ: *„Kresba stojící kočky z boku má následující postup –*

- 1. Nakreslíme kruh jako hlavu,*
- 2. Nakreslíme pod něj ovál jako tělo,*
- 3. Nakreslíme na hlavě dva trojúhelníky jako špičaté uši, atd.“*

Provádím žáky procesem, řídím ho.

Po použití určitého stylu vedení je dobré ověřit si, jak zvolený styl fungoval. Zda podporoval můj cíl, zda byli žáci na potřebné úrovni pro zvolený styl vedení, apod. Níže naleznete možné otázky pro ověření. Určitě je ale dobré, vytvářet i vlastní otázky.

INSTRUOVÁNÍ

Proč jsem zvolil/a metodu instruování?

Byla tato volba opodstatněná?

Jak reagovali žáci na instruování?

Pomohl mi zvolený styl vedení splnit cíl hodiny?

Dodržel/a jsem styl instruování celou dobu? Proč ano? Proč ne?

Jak jsem se cítil/a při použití instruování?

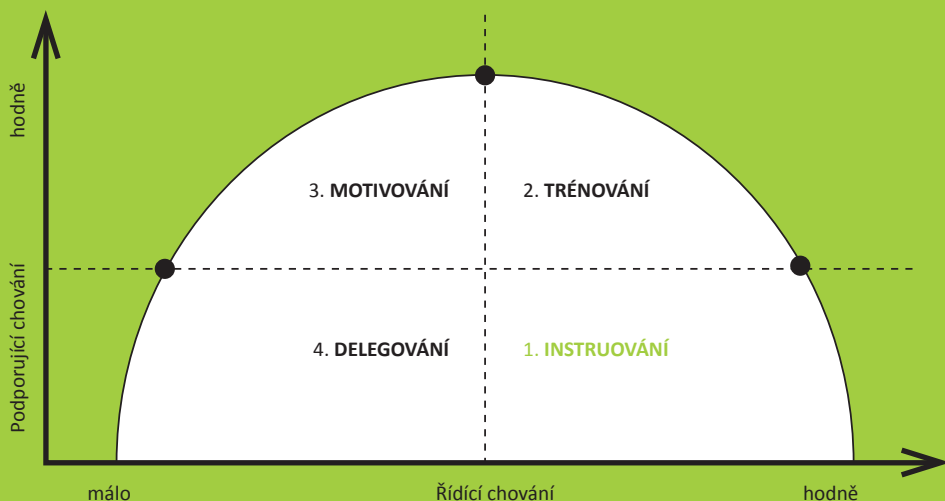
Jaké jsem volil/a formulace pro instruování? Byly srozumitelné?

Zvolil/a bych tento styl i příště? Proč?

Odpovídala úroveň samostatnosti žáků zvolenému stylu vedení?

...

Pro osvojení znalosti či dovednosti však mnohdy nestačí pouze instruování. Některé znalosti či dovednosti je třeba určitou dobu trénovat, aby si je žáci osvojili. Pro tyto situace je možné využít styl vedení – trénování (viz. 2.)

TRÉNOVÁNÍ

CO DĚLÁM?

Stále vedu žáka a zároveň ho silně podporuji v procesu získávání znalostí/dovedností.

CHARAKTERISTIKA

- Proces upevnění návyku, opakovaný nácvik celého procesu, užití konkrétní dovednosti v praxi.
- V této vývojové fázi je kromě stálého vedení potřeba žáky také podporovat, dodávat jim odvalu, zaměřovat jejich pozornost na dosažený pokrok, dokud nedosáhnou prožitků úspěchu.
- Je možné začít postupně zadávat samostatné dílčí úkoly. Průchod touto fází vyžaduje velkou podporu umožňující žákům překonat vlastní nejistotu. (viz. J.c. Schody učení – posun z 2. na 3. stupně tj. z vědomé nekompetence k vědomé kompetenci)

KDY JE VHODNÉ: Když si žáci uvědomí, že něco neumí samostatně. Když chci, aby si určitý proces více osvojili, protože jej samostatně nezvládají a měli by.

PŘÍKLAD: Kreslení kočky – zopakování postupu pro jeho zažití.

„Dnes budeme znovu kreslit stojící kočku z boku. Jaký je první krok? Jaké kroky následují? Jak by si postupoval dál?

Pojďme si společně říci postup kresby. Co by nám pomohlo si jej lépe zapamatovat?

Výborně teď jsi nakreslil kulatou hlavičku, co bude následovat? Ano, oválné tělo. Všichni společně ho teď nakreslíme. Atd....

Po použití určitého stylu vedení je dobré ověřit si, jak zvolený styl fungoval. Zda podporoval můj cíl, zda byli žáci na potřebné úrovni pro vybraný styl vedení, apod. Níže naleznete možné otázky pro ověření. Určitě je ale dobré, vytvářet i vlastní otázky.

TRÉNOVÁNÍ

Proč jsem zvolil/a styl - trénování?

Byla tato volba opodstatněná?

Jak reagovali žáci na trénování?

Pomohl mi zvolený styl vedení splnit cíl hodiny?

Dodržel/a jsem styl trénování celou dobu? Proč ano? Proč ne?

Jak jsem se cítil/a při použití trénování?

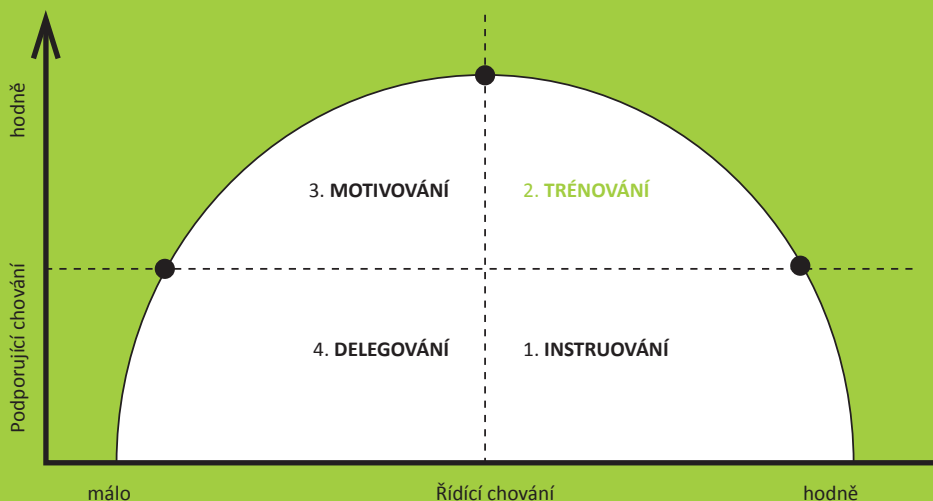
Jaké jsem volil/a formulace pro trénování? Byly srozumitelné?

Zvolil/a bych tento styl i příště? Proč?

Odpovídala úroveň samostatnosti žáků zvolenému stylu vedení?

...

Pro bod ležící na hranici mezi Trénováním a Motivováním je typické, že jsou žáci schopni realistické reflexe svých úspěchů i prostoru pro další zlepšování v dané oblasti.

MOTIVOVÁNÍ

CO DĚLÁM:

Ubírám na řízení procesu, ale stále žáky podporuji. Jsem k dispozici. Postupně však podporu snižuji.

CHARAKTERISTIKA

- Je stylem vedení, při kterém můžeme začít postupně snižovat řízení procesu.
- Stále podporujeme žáky, ale postupně můžeme začít na podporujícím chování ubírat.
- V této fázi je možné postupně přenášet zodpovědnost za výsledek i proces jeho dosažení na žáky. Občas je ještě potřeba přispět nějakou radou nebo nabídnout inspiraci.
- Žáci nabývají na jistotě v procvičované oblasti, využítí dané dovednosti, zvládají celou kompetenci. (viz. J.c. Schody učení – posun z 3. na 4. stupně tj. z vědomé k nevědomé kompetenci)

KDY JE VHODNÉ: Když žáci nabírají na jistotě v procvičované oblasti a jsou stále více schopni řešit zadané větší úkoly téměř samostatně.

PŘÍKLAD: Kresba kočky

„Dnes budeme kreslit stojící kočku z boku. Zkuste postupovat co nejvíce samostatně. Pokud nebudete vědět další krok, můžete se zeptat mě nebo jiného spolužáka.“

Vidím, že máš krásné tělo a hlavu. Co budeš kreslit dál?

Pěťo, vidím, že máš opravdu hezkou kočku. Podívej se ale ještě jednou na její hlavu. Je tam vše, co potřebuje?... Ano správně, ještě potřebuje pusku, aby se najedla.

Po použití určitého stylu vedení je dobré ověřit si, jak zvolený styl fungoval. Zda podporoval můj cíl, zda byli žáci na potřebné úrovni pro vybraný styl vedení, apod. Níže naleznete možné otázky pro ověření. Určitě je ale dobré, vytvářet i vlastní otázky.

MOTIVOVÁNÍ

Proč jsem zvolil/a metodu motivování?

Byla tato volba opodstatněná?

Jak reagovali žáci na motivování?

Pomohl mi zvolený styl vedení splnit cíl hodiny?

Dodržel/a jsem styl motivování celou dobu? Proč ano? Proč ne?

Jak jsem se cítil/a při použití motivování?

Jaké jsem volil/a formulace pro motivování? Byly srozumitelné?

Zvolil/a bych tento styl i příště? Proč?

Odpovídala úroveň samostatnosti žáků zvolenému stylu vedení?

...

Posledním zlomovým bodem je přechod od Motivování k Delegování ve chvíli, kdy jsou žáci připraveni na samostatné řešení komplexnějších úkolů případně projektů.

DELEGOVÁNÍ

CO DĚLÁM:

Dávám žákovi důvěru, že daný úkol zvládne sám. Vím, že má potřebné kompetence na jeho zvládnutí. Případně se ptám, v čem potřebuje podpořit, aby to udělal?

CHARAKTERISTIKA

- Jako styl vedení vyžaduje vysokou míru samostatnosti a ochoty přijmout zodpovědnost za řízení procesu a dosažení cíle.
- Aby bylo možné se žáky využít tento způsob vedení, potřebují umět pracovat s vizí, záměrem, stanovováním jasných, konkrétních a měřitelných cílů a následným vytvořením akčního plánu prostřednictvím konkrétních kroků.
- Další důležitou dovedností v této fázi je ovládnutí kompetencí k sebeovlivňování, ovlivňování druhých, efektivní komunikaci a spolupráci, dovednost pracovat se zdroji – lidskými, materiálními, časovými.

KDY JE VHODNÉ: Když komunikuji se samostatným jedincem, který má dostatečné kompetence a zkušenost a zvládne daný úkol zcela samostatně. Mohu ho podpořit v tom, co si řekne, že potřebuje k realizaci úkolu nebo v případě problémů s plněním.

PŘÍKLAD: Kresba kočky.

„Vaším úkolem je nakreslit stojící kočku z boku. Potřebuji, aby byla na papír A4 a byla detailně vykreslená. Prosím Vás o nakreslení do zítra. Potřebujete k tomu ode mě ještě něco dalšího? V případě problémů se na mne můžete obrátit.“

Po použití určitého stylu vedení je dobré ověřit si, jak zvolený styl fungoval. Zda podporoval můj cíl, zda byli žáci na potřebné úrovni pro vybraný styl vedení, apod. Níže naleznete možné otázky pro ověření. Určitě je ale dobré vytvářet i vlastní otázky.

DELEGOVÁNÍ

Proč jsem zvolil/a metodu delegování?

Byla tato volba opodstatněná?

Jak reagovali žáci na delegování?

Pomohl mi zvolený styl vedení splnit cíl hodiny?

Dodržel/a jsem styl delegování celou dobu? Proč ano? Proč ne?

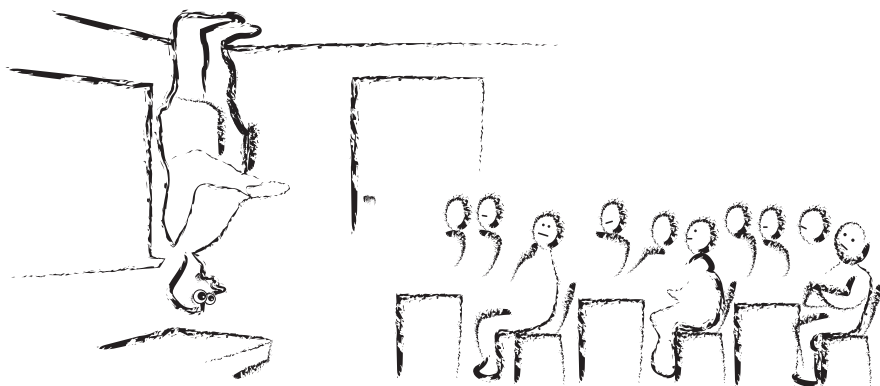
Jaké moje formulace odpovídaly delegování?

Jak jsem se cítil/a při použití delegování?

Zvolil/a bych tento styl i příště? Proč?

Odpovídala úroveň samostatnosti žáků zvolenému stylu vedení?

*Milé děti, jak jste si samy povšimly, můj přístup
k výuce se letošním rokem diametrálně změnil.*

OTÁZKA PRO MĚ

JAKÉ ZPŮSOBY, METODY, FORMY JSOU MOŽNÉ / VHODNÉ?

PALETA MOŽNOSTÍ

- ▶ Samostatná práce
- ▶ Rozhovor
- ▶ Práce ve dvojici, trojici
- ▶ Skupinová práce
- ▶ Didaktická hra
- ▶ Hraní rolí

E1. ORGANIZACE VÝUKY

- ▶ **Projekt**
- ▶ **Řešení úkolu, modelové situace**
- ▶ **Případová studie, film, příběh**
- ▶ **Reálná práce**
- ▶ **Kreativní formy práce** – brainstorming, sněhová koule, ...
- ▶ **Myšlenková mapa**
- ▶ **Diskuse s hostem**
- ▶ **Exkurze, návštěva divadla**
- ▶ **Sdílení a vyprávění**
- ▶ **Trénink, nácvik**
- ▶ **Zpětná vazba**
- ▶ **Reflexe**
- ▶ **Hodnocení a sebehodnocení**

FRONTÁLNÍ VÝUKA

KDY JE VHODNÉ METODU VYUŽÍT:

je třeba zprostředkovat žákům informace/vyložit učivo/předat znalosti (úvod nebo ucelení do učiva, seznámení s terminologií), potřebují systematicky/přehledně členit učivo, urychlit nabítky poznatků

PŘÍSTUP K ŽÁKOVI:

- učitel je nositelem vědění

PŘÍPRAVA, ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝUKY:

- hromadně se všemi žáky ve třídě
- jedna společná forma, se stejným obsahem činnosti

KONKRÉTNÍ ZPŮSOBY:

- výklad
- samostatná práce zadaná a řízená
- společná kontrola domácích či školních úkolů
- rozhovor učitele s celou třídou
- shrnutí učiva
- poskytování zpětné vazby a hodnocení žáků

FRONTÁLNÍ VÝUKA – REFLEXE

- Proč jsem zvolil/a metodu frontální výuky?
- Dosáhl/a jsem cíle hodiny?
- Pomohla mi zvolená metoda dosáhnout cíle?
- Pokud ano, jak? Pokud ne, proč?
- Zvolil/a bych příště stejnou metodu?
- Co by se změnilo, kdybych zvolil/a jinou?
- Povedlo se mi i při frontální výuce rozvíjet nějakou klíčovou kompetenci? Jakou?

DODRŽENÍ ZÁSAD

- Žák neměl o látce dostatečný přehled, a proto byla třeba frontální výuka.
- Učivo bylo vyloženo systematicky.
- Učivo bude použito pro další práci.

PROJEKTOVÁ VÝUKA

KDY JE VHODNÉ METODU VYUŽÍT:

potřebuji aktivizovat žáky, podpořit odpovědnost a samostatnost žáků, zprostředkovat možnost radosti z výsledku práce/vytvořenému produktu, podpořit propojování souvislostí/souvztažností učiva z různých předmětů, chci podpořit spjatost učiva s reálným životem

PŘÍSTUP K ŽÁKOVI:

- žák ví, má tzv. prekoncepty vědění a kompetence dosáhnout cíle, učitel v roli průvodce, poradce, povzbuzovače

PŘÍPRAVA, ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝUKY:

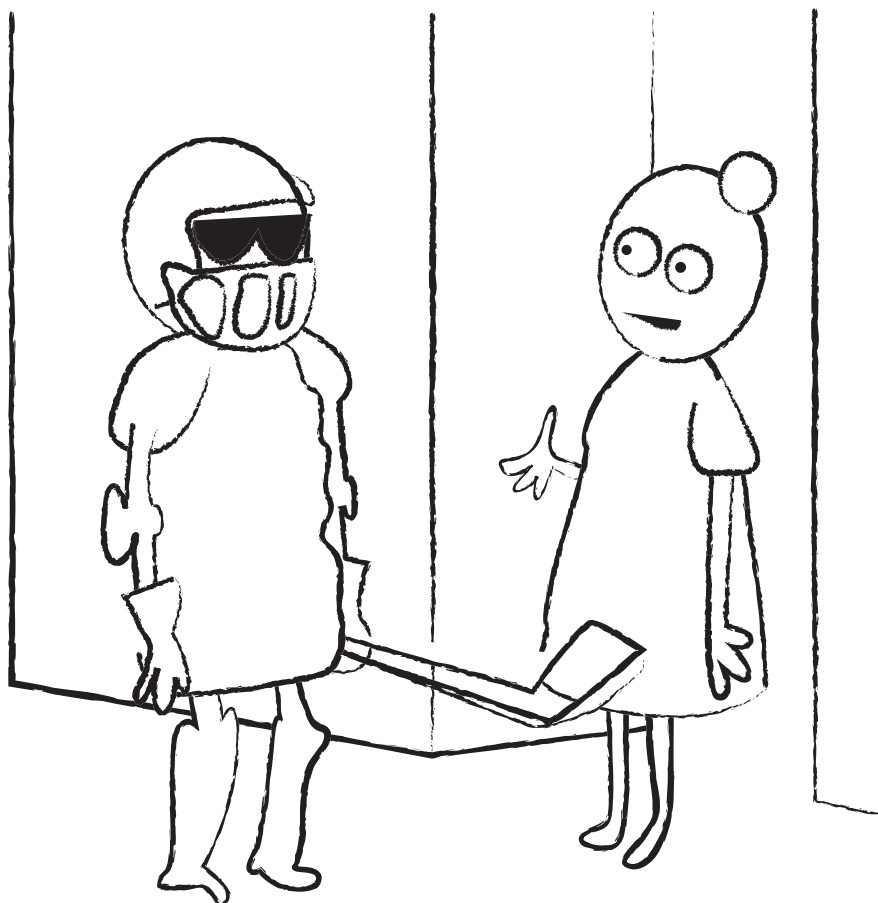
- vybrat motivační téma pro žáky – jeden přesně vymezený problém vhodný pro projekt
- stanovení jasného a určitého cíle projektu, jehož výstupem je změna/produkt
- individuální nebo skupinová práce (jednotlivec, malá skupina, třída, škola)
- přesně vymezit časový úsek (1 nebo několik hodin, týden, měsíc apod.)
- průběžná evaluace projektu i jeho konečných výsledků

PROJEKTOVÁ VÝUKA – REFLEXE

- Proč jsem zvolil/a projektovou výuku?
- Dosáhl/a jsem cíle hodiny?
- Pomohla mi zvolená metody dosáhnout cíle?
- Pokud ano, jak? Pokud ne, proč?
- Zvolil/a bych příště stejnou metodu?
- Co by se změnilo, kdybych zvolil/a jinou?

DODRŽENÍ ZÁSAD:

- Vycházel projekt z potřeb dítěte?
- Byl vymezen časový rámec na projekt?
- Byli všichni žáci při tvorbě aktivní?
- Propojoval projekt poznatky z různých předmětů?
- Výsledkem projektu byl konkrétní produkt.
- Žáci sami přebrali zodpovědnost za výsledek projektu.
- Projekt lze začlenit do širšího rámce, do komunity či ke splnění vyššího cíle.
- Učitel byl spíše průvodcem a této role se držel.

„Předpokládám, že jste suplující učitel?“

KOOPERATIVNÍ VÝUKA

KDY JE VHODNÉ METODU VYUŽÍT:

je třeba podpořit týmovou spolupráci, aktivizovat žáky, rozvíjet silné stránky každého z žáků (úspěch pro každého žáka), rozvinout vlastní sebepoznání žáků

PŘÍSTUP K ŽÁKOVI:

- učitel vytváří podmínky pro to, aby každý žák mohl dosáhnout co nejvyšší úrovně rozvoje (garant metody)
- nositelem vědění je žák

PŘÍPRAVA, ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝUKY:

- zvolit úkol vhodný pro kooperaci
- zadat dobře úkol
- vysvětlit vztah mezi žáky ve skupině při plnění úkolu – výsledek jednoho je výsledek všech
- rozdělení třídy do malých různorodých skupin (3–5 žáků dle motivace, schopností, dovedností)
- sledují kromě věcného cíle i cíle osobnostně-sociální
- sleduje se, jak jednotlivci přispívají ke skupinovému úsilí
- diagnostikují se obtíže – kde je třeba žáka podpořit v budoucnu
- je dobré rozdělit individuální odpovědnost dle silných stránek žáka
- zasahuje se jen v případě, když si neví rady nikdo ze skupiny
- závěr se podrobuje reflexi – co se žáci učili, jak fungovaly sociální vztahy a dovednosti v učení

KOOPERATIVNÍ VÝUKA – REFLEXE

- Proč jsem zvolil/a kooperativní výuku?
- Dosáhl/a jsem cíle hodiny?
- Pomohla mi zvolená metoda dosáhnout cíle?
- Pokud ano, jak? Pokud ne, proč?
- Zvolil/a bych příště stejnou metodu?
- Co by se změnilo, kdybych zvolil/a jinou?

DODRŽENÍ ZÁSAD:

- Žáci byli rozděleni do malých skupin a probíhala interakce tváří v tvář.
- Každý žák měl individuální odpovědnost.
- Žáci chápali nastavení spolupráce – úspěch jednoho je úspěchem všech.
- Byl nastaven cíl věcný i sociální.
- Po aktivitě byla provedena řádná reflexe.

INSCENAČNÍ METODA

(METODY HRANÍ ROLÍ)

KDY JE VHDNÉ METODU VYUŽÍT:

když je vhodné využít dramatizace, rozvíjení empatie žáků, vtáhnout do prožitku

PŘÍSTUP K ŽÁKOVI:

- učitel vytváří prostor pro vyjádření žáka prostřednictvím dramatizace, učitel v roli průvodce, žák herce

PŘÍPRAVA, ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝUKY:

- výběr situace pro vzdělávání žáků, kdy řešení se realizuje formou hraní rolí
- zadat žákům pouze rámcové téma nebo zadat všem výchozí situaci a aktérům i popis rolí – scénář
- rozdělit žáky posluchače a herce do skupin zadat a vybrat jednotné či rozdílné
- žáci vypracují scénář ve skupinách
- žáci prezentují své divadelní představení

INSCENAČNÍ METODA (HRANÍ ROLÍ)

- Proč jsem zvolil/a hraní rolí?
- Dosáhl/a jsem cíle hodiny?
- Pomohla mi zvolená metody dosáhnout cíle?
- Pokud ano, jak? Pokud ne, proč?
- Zvolil/a bych příště stejnou metodu?
- Co by se změnilo, kdybych zvolil/a jinou?

DODRŽENÍ ZÁSAD:

- Nechal/a jsem žákům dostatek prostoru na vžití se do role po svém?
- Zapojovali se všichni žáci?
- Jak se žáci zhostili rolí?
- Proběhla reflexe hraní rolí?

